

PROFESOR JAN MIKOŚ – 70 lecie

Niniejszy zeszyt naukowy dedykowany jest Profesorowi Janowi Mikosiowi z okazji siedemdziesięciolecia Jego urodzin. Obejmuje on okolicznościowe opracowania Jubilata, o Jubilacie oraz referaty naukowe przygotowane przez autorów z kraju i z zagranicy na I-szą część Konferencji Naukowo-Technicznej „Procesy budowlane” Gliwice – Kokotek 2000, zatytułowaną „Ekologiczność procesów i obiektów budowlanych”. Prezentowane referaty dotyczą problematyki budownictwa ekologicznego, którą Jubilat zajmuje się od kilkunastu lat. Zarówno niniejsza publikacja jak też wspomniana ogólnopolska Konferencja, są formą uznania dla dużego dorobku naukowego, dydaktycznego i organizacyjnego Profesora.

Jubilat urodził się 27 lutego 1930 r. Maturę uzyskał w 1950 roku w Gimnazjum i Liceum w Brzozowie. Swoje późniejsze życie związał z Politechniką Śląską w Gliwicach. Studiował na tej uczelni w latach 1950–54 uzyskując dyplom inżyniera budownictwa lądowego, specjalizując się w zakresie budownictwa przemysłowego. Od 1-go marca 1954 roku Jubilat podejmuje pracę w charakterze asystenta w Katedrze Organizacji i Ekonomiki Budownictwa Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Równolegle studiuje w Wyższej Szkole Ekonomicznej w Katowicach na specjalności: ekonomika i organizacja budownictwa, uzyskując w dniu 21 lutego 1956 r. dyplom ukończenia studiów wyższych stopnia drugiego.

Od 1 lipca 1956 r. Jubilat zostaje starszym asystentem w Katedrze Organizacji i Ekonomiki Politechniki Śląskiej. W tym też roku podejmuje równolegle pracę zawodową na ½ etatu w budownictwie. Najpierw w Zarządzie Inwestycji Politechniki Śląskiej w Gliwicach, w charakterze inspektora a następnie starszego inspektora nadzoru inwestycji, nadzorując budowę hali technologicznej Wydziału Górniczego i innych budowanych wówczas obiektów Politechniki Śląskiej.

W okresie od 1 lipca 1959 roku do 31 grudnia 1960 r. pracuje na ½ etatu w Przemysłowym Przedsiębiorstwie Oświęcim a od 1 maja 1961 r. do 28 lutego 1963 r. w Miastoprojekcie Gliwice w charakterze starszego projektanta.

W okresie tym Jubilat zajmuje się opracowaniem wzorcowych projektów montażu hal przemysłowych budujących się Zakładów Chemicznych w Oświęcimiu

oraz budynków mieszkalnych, wznoszonych na Śląsku z „cegły żerańskiej” i z innych elementów wieloblokowych, wnosząc wiele nowych rozwiązań.

W październiku 1964 r. Jubilat na podstawie przedłożonej pracy pt. „Pumeksobeton z mikrowypełniaczem pyłowym” uzyskuje stopień naukowy doktora nauk technicznych na Wydziale Budownictwa Przemysłowego i Ogólnego Politechniki Śląskiej. W marcu 1965 r. zostaje adiunktem.

Po uzyskaniu doktoratu Jubilat zajmuje się znacznie szerzej i głębiej badaniami nad technologią betonu z lekkich kruszyw porowatych. Swoje prace z tego zakresu publikuje w kraju i zagranicą. Jest to początek jego późniejszych prac dotyczących opracowywania i wdrażania nowych technologii.

W listopadzie 1968 r. zostaje mianowany na stanowisko docenta etatowego w Katedrze Organizacji i Mechanizacji Budowy na Wydziale Budownictwa Przemysłowego i Ogólnego Politechniki Śląskiej. Od czerwca 1969 r., przez ponad 20 lat, pełni funkcję z-cy Dyrektora ds. Nauki w Katedrze Technologii i Organizacji Budownictwa a następnie w Instytucie Technologii i Organizacji Budownictwa tegoż wydziału. W latach 1964 do 1967 pełni funkcję konsultanta naukowego z zakresu budownictwa mieszkaniowego przy Biurze Pełnomocnika Rządu ds. Rozwoju Rybnickiego Okręgu Węglowego w Katowicach. Kieruje ponadto roboczo pracami dotyczącymi stosowania metod matematycznych w optymalizacji procesów inwestycyjnych i budowlanych.

W latach 1969-1971 Jubilat kieruje roboczo pracami nad opracowaniem i wdrożeniem oryginalnej technologii Ślizg „ROW”, polegającej na jednoczesnym wznoszeniu metodą ślizgową ścian i stropów w budynkach z pumeksopyłobetonu. Metodą tą wzniesiono ponad 200 budynków 11-to kondygnacyjnych. Równolegle, Jubilat wraz z zespołem (Kajrunajtys, Kobiela, Wiecheć, Zarębski) opracował i wdrożył technologię „GZ” (Gliwice-Zawiercie) wznoszenia budynków z pumeksopyłobetonu w deskowaniach przestawnych. Metodą tą wykonano również setki budynków. Na rozwiązania zastosowane w obu tych technologiach uzyskano szereg patentów.

W latach 1971-1976 Jubilat kieruje roboczo zespołem (Kajrunajtys, Zarębski, Wiecheć i inni) nad opracowaniem i wdrożeniem technologii PRAS-BET. Opracowano nową i oryginalną technologię produkcji płyt wielkowymiarowych z betonów lekkich przez prasowanie z próżniowaniem oraz nowy oryginalny system połączeń konstrukcyjnych tych płyt w budynkach wielkopłytowych, za pomocą złącz klamrowych i klejów cementowych. Na opracowane, nowatorskie rozwiązania

technologiczne i konstrukcyjne uzyskano szereg patentów oraz zezwolenie ITB na budowę domów wg technologii PRAS-BET. Według tej technologii wybudowano szereg osiedli. Równolegle opracowano technologię PRAS-GIPS, wg której wzniesiono tylko kilka budynków doświadczalnych pod koniec lat siedemdziesiątych.

Rozwój obu tych technologii został przerwany głębokimi przemianami ustrojowymi w Polsce i upadkiem prawie wszystkich fabryk domów.

W związku z opracowywaniem i wdrażaniem nowych technologii Profesor Mikoś pełnił, poza pracą na uczelni, szereg dodatkowych funkcji. W latach 1968–71 był Kierownikiem Laboratorium Uczelniano-Przemysłowego w Gliwicach, w latach 1971–73 Kierownikiem Zakładu Doświadczalnego PRAS-BET w Gliwicach, zaś w latach 1973–76 pełnił funkcję z-cy Dyrektora ds. Badań i Wdrożeń najpierw w Przemysłowej Wytwórni Elementów Prefabrykowanych w Radzionkowie, potem w WPBM Bytom, a następnie w Śląskim Zjednoczeniu Budownictwa Miejskiego i Miastoprojekcie Gliwice. Był kierownikiem Zakładu Doświadczalnego Pra-bet a następnie Prezesem Przedsiębiorstwa Badawczo-Wdrożeniowe BUDEKO, a od 1993 r. do chwili obecnej jest Prezesem Przedsiębiorstwa Budowlanego „budeco”, które produkuje elementy średniowymiarowe i drobnowymiarowe metodą PRAS-BET.

W 1979 roku Jubilat publikuje pracę pt. „Związki fizyczne struktury porowatości z cechami betonu”. Praca ta zarysowała podstawy naukowe opisu właściwości betonu w funkcji jego struktury, wyjaśniając mechanizm kształtowania się cech betonu i wskazując już wówczas na możliwości uzyskiwania betonów wysokowartościowych.

W maju 1981 r. zostaje wybrany Dziekanem Wydziału Budownictwa Politechniki Śląskiej. Pełni tę funkcję w trudnych czasach stanu wojennego przez okres 3 lat, sterując z powodzeniem losami wydziału.

Lata 1980-1995 to okres nowych zainteresowań naukowych Jubilata, związanych z problematyką budownictwa ekologicznego oraz trwałości materiałów i obiektów budowlanych. Rezultatem jego wieloletnich prac naukowo-badawczych z tego zakresu jest książka pt. „Budownictwo ekologiczne”, dzieło o prekursorskim charakterze, zmieniające zasadniczo dotychczasowe podejście do projektowania i eksploatacji budynków. Dzięki staraniom Jubilata do programu studiów wprowadzona zostaje, unikalna w kraju, nowa specjalność „Ochrona fizyczna budowli”, na której jednym z głównych przedmiotów jest „Budownictwo ekologiczne”.

Prof. Jan Mikoś ma w swoim dorobku liczne publikacje, w tym książki, skrypty, artykuły i referaty. Swoje referaty Jubilat prezentował na 44 konferencjach, w tym na 7 konferencjach międzynarodowych. Jest autorem i współautorem 35 patentów. Wypromował 6 doktorów. Był opiekunem dwóch habilitacji.

Bardzo bogaty jest dorobek Jubilata w zakresie recenzowania prac naukowych. Opracował 6 recenzji rozpraw habilitacyjnych, 25 recenzji rozpraw doktorskich, 5 opinii w sprawie nadaniu tytułu naukowego profesora, 3 opinie w sprawie powołania na stanowisko profesora oraz 3 opinie na stanowisko docenta.

Jubilat przez wiele lat był członkiem Sekcji Konstrukcji Budowlanych, Sekcji Zastosowań Materiałów Budowlanych i Sekcji Organizacji i Zarządzania Komitetu Inżynierii Lądowej i Wodnej PAN. Był członkiem wielu Rad Naukowych m.in. Ministerstwa Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych, Ministerstwa Górnictwa, ITB.

Jest laureatem wielu nagród indywidualnych i zbiorowych Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki, a później, Ministra Edukacji Narodowej. Otrzymał szereg nagród Rektora Politechniki Śląskiej – indywidualnych i zbiorowych.

Za swoje dokonania i osiągnięcia Jubilat uzyskał szereg odznaczeń : Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Złoty Krzyż Zasługi, Medal Edukacji Narodowej, a także Srebrną i Złotą Odznakę Zasłużonego w Rozwoju Województwa Katowickiego, Odznakę Zasłużonego dla Politechniki Śląskiej, Medal 40-lecia Politechniki Śląskiej, Medal 40-lecia Gliwic i inne.

Już tylko ten zarys dokonań Profesora Jana Mikosia wskazuje, że w jego osobie mamy do czynienia z wybitnym naukowcem i inżynierem, dydaktykiem i organizatorem nauki. Jest człowiekiem o twórczym umyśle, zaangażowanym w swojej działalności, pracowitym i wytrwałym. I przyjaznym ludziom. Niech te przymioty będą Jubilatowi nadal pomocne w realizacji postawionych i niezrealizowanych jeszcze celów życiowych.

Dobrego zdrowia, tak potrzebnego do ich realizacji, życzą Panu – Dostojny Jubilacie -- Przyjaciele.